

Su Kasîdesi (Şerh - Tahlil) Törelî Türk Edebiyatı Çalışmaları-1, ed. Abdülkadir Dağlar, Erhan Çapraz, Ertuğrul Karakuş

(İstanbul: DBY Yayınları, 2023), 522 sayfa, 9786256769335

Aynışah USTA | 0009-0003-6351-7824

YL Öğrencisi | Yazar | aynisah_usta23@erdogan.edu.tr

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi | 0468j1635

Türk İslam Edebiyatı | Rize, Türkiye

Öz

Edebiyatımızda Hz. Peygamber'i konu edinen pek çok türden birisi na'ttır. İslâmî edebiyatta mühim bir yeri olan na't türünde yazılan pek çok manzume arasında; Fuzûlî'nin *Kasîde Der-Na't-ı Hazret-i Nebevî* ismini verdiği, "su" redifi dolayısıyla *Su Kasîdesi* adıyla anılan na'ti en meşhur olanlarından biridir. Şairin çeşitli mazmun ve mefhumları bir araya getirerek Hz. Peygamber aşkını ustalıkla işlediği bu manzumeyi anlamaya ve açıklamaya yönelik birçok çalışma ortaya konmuştur. Değerlendirmemize konu olan, 2023 yılının sonlarında çıkan kitap da bu bağlamdaki son çalışmalardan biridir. 32 beyit hacmindeki manzume için bu kitap, mukaddimeyle birlikte 33 kısımdır. Her kısımda bir beyti ekseriyetle birden fazla kalem şerh etmesi hasebiyle yazar sayısı açısından, mukaddimeyle birlikte 57 ayrı yazıdan oluşmaktadır. Metni doğru okuma, anlama ve açıklama gayesiyle 56 ayrı yazarın birleşerek ortaya koyduğu her bir şerh makalesi kendi içinde bir anlam dünyası olduğu gibi aynı zamanda birbirlerini tamamlayan parçalar. Şairin batınındaki manâyı aramadan önce şerhe konu olan metni şairin söylediğine en yakın şekilde okunması gerektiğinden bu kitapta, *Su Kasîdesi*'nde var olan okunuşu ihtilafı bazı kelimelerin okunma şekline ilaveten şarihlerin birikimlerine göre farklı anlam pencereleri aralanmaktadır. Farklı kalemlerin bir araya getirilmesiyle ortaya konan bu çalışma; bir metne getirilebilecek birden fazla yorumu toplu hâlde sunması yönüyle önceki çalışmalardan farklı bir kurguya sahip olup orijinal bir çalışma olarak sahada yerini almaktadır.

Anahtar Kelimeler

Türk İslam Edebiyatı, Fuzûlî, Kasîde, Na't, Şerh, Tahlil

Atıf Bilgisi

Usta, Aynışah. "Su Kasîdesi (Şerh - Tahlil) Törelî Türk Edebiyatı Çalışmaları-1". *Rize İlahiyat Dergisi* 27 (Ekim 2024), 317-322.

<https://doi.org/10.32950/rid.1503344>

Yayın Bilgileri

Türü	Kitap Değerlendirmesi		
Süreç Bilgileri	Geliş Tarihi: 22.06.2024	Kabul Tarihi: 25.09.2024	Yayın Tarihi: 20.10.2024
Değerlendirme	İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körlme		
Etik Beyan	Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.		
Benzerlik Taraması	Yapıldı - iThenticate		
Çıkar Çatışması	Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.		
Etik Bildirim	ilahiyatdergi@erdogan.edu.tr		
Finansman	Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.		
Telif Hakkı & Lisans	Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmalarını CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.		

Dizinlenme Bilgisi

Water Ode (Commentary - Analysis) Studies of Traditional Turkish Literature-1, by ed. Abdülkadir Dağlar, Erhan Çapraz, Ertuğrul Karakuş

(Istanbul: DBY Publications, 2023), 522 pages, 9786256769335

Aynışah USTA | 0009-0003-6351-7824

MA Student | Author | aynisah_usta23@erdogan.edu.tr

Recep Tayyip Erdoğan University | 0468j1635

Turkish Islamic Literature | Rize, Türkiye

Abstract

Na't is one of the many genres that deal with the Prophet in our literature. Among the many verses written in the genre of na't, which occupies an important place in Islamic literature, Fuzuli's na't called Kaside Der-Na't-ı Hazret-i Nabawi, known as Su Kasidesi because of its "water" rhyme, is one of the most famous. Many studies have been carried out to understand and explain this verse, in which the poet skilfully handles the love of the Prophet by bringing together various metaphors and concepts. The book that is the subject of our review, published at the end of 2023, is one of the most recent studies in this context. For the 32 couplets, this book has 33 parts, including the introduction. In terms of the number of authors, it consists of 57 separate writings together with the introduction, since more than one author usually comments on a couplet in each part. Each commentary, written by 56 different authors with the aim of correctly reading, understanding and explaining the text, has a world of its own and at the same time complements each other. Since it is necessary to read the text that is the subject of the commentary in the way that is closest to what the poet said, before searching for the meaning in the poet's heart, this book opens different windows according to the knowledge of the commentators, in addition to the way of reading some words whose reading is disputed in the Water Ode. This study, which brings together different pens, takes its place in the field as an original work with a different structure from previous studies in terms of presenting more than one interpretation that can be brought together on a text.

Keywords

Turkish Islamic Literature, Fuzuli, Qasida, Na't, Commentary, Analysis

Citation

Usta, Aynışah. "Water Ode (Commentary - Analysis) Studies of Traditional Turkish Literature-1". *Rize Theology Journal* 27 (October 2024), 317-322.

<https://doi.org/10.32950/rid.1503344>

Publication Information

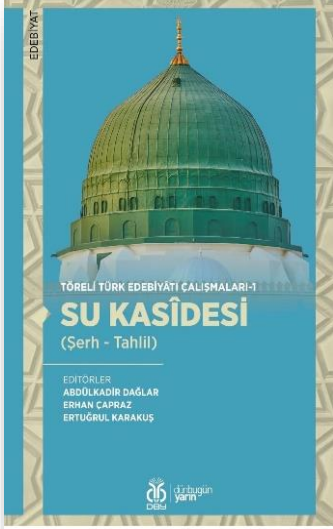
Type	Book Reviews		
Process Information	Date of Submission: 22.06.2024	Date of Acceptance: 25.09.2024	Date of Publication: 20.10.2024
Peer-Review	Double anonymized - Two External		
Ethical Statement	It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited.		
Plagiarism Checks	Yes - iThenticate		
Conflicts of Interest	The author(s) has no conflict of interest to declare.		
Complaints	ilahiyatdergi@erdogan.edu.tr		
Grant Support	The author(s) acknowledge that they received no external funding in support of this research.		
Copyright & License	Authors publishing with the journal retain the copyright to their work licensed under the CC BY-NC 4.0.		

Abstracting and Indexes

Ed. Abdülkadir Dağlar vd. , *Su Kasidesi (Şerh - Tahlil) Törelî Türk Edebiyatı Çalışmaları-1* (İstanbul: Dün Bugün Yarın Yayınları, 2023) 522 sayfa, 978-625-6769-33-5

Edebiyatımızda Hz. Peygamber'i konu edinen pek çok tür vardır. Bu türlerden birisi na'ttir. Na'tler çoğunlukla Hz. Peygamber'i methetmek ve ondan şefâat etmesini istemek için yazıldıkları gibi diğer peygamberler, dört halife ve din büyükleri için de yazılmışlardır. İslâmî edebiyatta mühim bir yeri olan bu türde pek çok manzume yazılmıştır. Fuzûlî'nin *Kasîde Der-Na't-ı Hazret-i Nebvî* ismini verdiği ve "su" redifi dolayısıyla *Su Kasidesi* ismiyle anılan na't bu manzumelerin en meşhurlarından biridir. *Su Kasidesi*'ni anlamaya ve açıklamaya yönelik H. İbrahim Şener,¹ Tahir Üzgör, Adem Çalışkan,² İskender Pala,³ Metin Akar⁴ ve diğer birçok araştırmacı tarafından çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Değerlendirmemize konu olan kitap da bu bağlamdaki son çalışmalardan biridir.

32 beyit hacmindeki *Su Kasidesi* için bu kitap, mukaddimeyle birlikte 33 kısım olarak kurgulanmıştır. Her bölümde bir beyti ekseriyetle birden fazla kalem şerh ettiği için yazar sayısı açısından kitap, mukaddimeyle birlikte toplam 57 ayrı yazıdan oluşmaktadır.

Kadim geleneğimizdeki gibi "Besmele, Hamdele ve Salvele" ile başlayan *mukaddime* kısmı, "Töreliler" müstearıyla "Törelî Türk Edebiyatı" geleneği dâhilindeki herkesin namına yazılan bir beyân niteliğindedir. Mukaddimede "Törelî Türk Edebiyatı"⁵ kavramının mahiyetinden, Hz. Peygamber'e dair edebî türlerden, şerhe konu olan şiirin

şairinden, na't türünden ve *Su Kasidesi*'nden kısaca bahsedilmektedir. Kitapta izlenen usule değinildikten sonra her beytin farklı şarihler tarafından ayrı ayrı şerh edilmesinden dolayı okurun farklı ifade tarzlarıyla karşılaşabileceği haber verilmektedir.

Atabey Kılıç *ilk* beyti şerh etmeden önce bir metnin şerhinde ilk adımı teşkil eden metin okuma hususuna değinmektedir. Buna, *Su Kasidesi*'nde geçen "odlara, ara, yalvara..." kelimelerinin "odlâre, âre, yalvâre..." şeklindeki garip okumaları örnek vererek bazı neşirlerdeki garip okumalara işaret etmektedir. (s. 20) Metni doğru anlamada anahtar olabilecek hususları zikrettikten sonra beytin şerhine geldiğinde "şiirde mânânın peşine düşeceksek kelimenin târihî mâcerâsından, hikâyesinden ve dahi içindekilerden de haberdâr olmamız gerekiyor" (s. 24) diyip "su" imgesine temas ederek ilgili beytin izahına geçmektedir.

Mehmet Kırbıyık ve Salih Uçak'ın şerh ettiği *ikinci* beyitte ilk şarih beyitte hâkim olan devr-i dâime dikkat çeker. Manzumenin redifi olan ve her hâliyle bir dönüşüm ifade eden rahmetin timsali suyun, "rahmeten li'l-âlemîn"⁶ in Allah'tan aldığı vahiyyle bâtıldan Hakk'a dönüşü vesile oluşuna delâlet edebileceğini ifade etmektedir. Beytin ikinci mısraında geçen "yâ muhît" ifadesine, Fuzûlî'nin bir gazelinde geçen beyitten ilhamla "Muhît" ismiyle Hak Teâlâ'ya nidâ olabileceğine de ihtimal vermektedir. İkinci şarih ise Fuzûlî'nin parça olarak değil anlamlı bir bütün olarak manzumeyi önemsemesine binaen beyti manzumenin tamamıyla birlikte ele almaktadır. "Su" imgesi üzerinden giden şarihe göre çağrışım değerine binaen şiire hayat veren su, Fuzûlî'nin en sevgiliye kavuşması için bir vasıttır.

Mahmut Kaplan ve Bilal Kemikli'nin şerhine konu olan *üçüncü* beyitte, ilk şarih evvelâ klasik şerh usulünü takip ederek şerhe geçmektedir. Şarih "zevk-i tîğ" ifadesinin Hz. Vahşî kissasını çağrıştırdığını söyleyerek beyte farklı bir pencere aralamaktadır. Bilal Kemikli ise beyti oluşturan kelimelerin işaret ettikleri manalardan hareketle şairin batnında olanı ortaya çıkarma amacı gütmektedir. Burada da "zevk-i tîğ" terkinin Fuzûlî'ye Ka'b b. Züheyr'in *Kasîde-i Bürde*'sinden mülhem olabileceği ifadesi dikkatleri çekmektedir.

Dördüncü beyti, Bilge Kaya Yiğit önce ilk mısradan sonra da ikinci mısradan başlayarak iki şekilde nesre çevirerek şerhe

¹ H. İbrahim Şener, *Kasîde-i Bürde, Kasîde-i Bür'e ve Su Kasidesi (Metin - Mukayese - Tahlil)* (İzmir: İrfan Kültür Eğitim Derneği Yayınları, 1995).

² Adem Çalışkan, *Fuzulî'nin Su Kasidesi ve Şerhi* (Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı, 1999).

³ İskender Pala, *Su Kasidesi* (Kapı Yayınları, 2018).

⁴ Metin Akar, *Su Kasidesi Şerhi* (Diyanet Vakfı Yayınları, 2020).

⁵ Törelî Türk Edebiyatı Çalışmaları kapsamındaki eserler için bkz. Abdülkadir Dağlar vd. (ed.), *Su Kasidesi (Şerh - Tahlil) / Törelî Türk Edebiyatı Çalışmaları 1* (İstanbul: DBY Yayınları, 2023); Ertuğrul Karakuş vd. (ed.), *Çanakkale Şehîdlerine (Şerh - Tahlil) / Törelî Türk Edebiyatı Çalışmaları 2* (İstanbul: DBY Yayınları, 2023); Erhan Çapraz vd. (ed.), *Sakarya Türküsü (Şerh - Tahlil) / Törelî Türk Edebiyatı Çalışmaları 3* (İstanbul: DBY Yayınları, 2024).

⁶ el-Enbiyâ, 21/107

başlamaktadır. Şarih beyitte var olan “peykân” mefhumunu muhtelif kaynakların yanında Fuzûlî'nin diğer manzumelerinden iktibas ettiği beyitlerden de istifadeyle izah etmektedir. Beyitteki edebî sanatları da açıklayarak şerhi nihayete erdirmektedir. Gülçin Tanrıbuyurdu ise, şerhine konu olan beyitteki mefhumlara (su, peykân, vehm etmek, ihtiyat) verdiği manâlar ile “aşıklık hâli ve suyun doğasına ait ritmin, dinamizmin, coşkunun ve dengenin peygambere atfen kurgulandığı”nı (s. 76) ifade etmektedir. Sonuç kısmında ise şarihin, Kerbelâ topraklarında yeşeren şairin bu topraklarda yaşananların hüznünü suya anlatma isteğini ifade etmesi dikkat çekmektedir.

Beşinci beyti Hasan Ali Esir, ilk olarak manzumede geçen “su” ve onunla ilişkili kelimelerin toplam ne kadar olduğuna, Fuzûlî için suyun önemine değinmektedir. Ardından klasik şerh usulüyle beyti nesre çevirmektedir. Sonrasında beytin açıklamasına geçip ilgili beyte tasavvufî bir pencere açmaktadır. Beyitte var olan edebî sanatları da vererek “beyitte anlamın üzerine toplandığı kelime” (s. 84) olması hasebiyle “bağbân” kelimesi üzerinde durmuştur. Buna göre kelime “Allah, bahçıvan, bekçi, aşık, rakip, bahçe” olmak üzere oldukça geniş açıdan benzetme ve yorumlara konu olmaktadır. Son olarak şarih, Fuzûlî'nin bu beyitte görünürde eşsiz bir gül bahçesi, gül ve bu bahçede gül yetiştiren bir bahçıvan hayali oluşturduğunu arka planda ise bahçıvan eliyle Allah Teâlâ'nın mutlak var etme ve yok etme kudretini dile getirdiğini söyleyerek şerhini neticelendirmektedir. Mehmet Veysi Özbudak ise aynı beyti, meşhur bir Arapça beyit üzerine binâ ederek beyitte “benzersizlik” manâsını çağrıştırmaktadır.

Altıncı beyti şerh eden üç şarihten biri olan Ahmet Tanyıldız, evvelâ beyti inşa eden hat sanatı terimlerini tek tek, fotoğraflarla da destekle açıklayarak beyti şerh etme yolunda gitmektedir. Lokman Turan ise “kara su” kelimesindeki yazım tartışmasını, kelimenin beyitle ilişkili olan doğrudan ve dolaylı manâlarından hareketle nihayete erdirmektedir. Buna ilaveten şarihin bu beyte “tahaddî” çağrışımı yüklemesi dikkatleri çekmektedir. Üçüncü şarih Erdem Sarıkaya ise ilk iki şerhin tamamlayıcısı niteliğinde beyti şerh etmektedir.

Yedinci beyti şerh eden Serap Yavaş, bu beyitle ilişkili olabilecek başka manzumelerden iktibas ettiği kesitlerle “ârız-gül-hâr-müjgân-su” kelimeleri arasındaki manâ ilişkisine değinerek beyti şerh etmektedir. Bunu yaparken de kurduğu her ilişkide beyti yeniden nesre çevirerek bir neticeye varmaktadır.

Emrah Bilgin *sekizinci* beyti, “Hz. Peygamber'e ne söylenir?” sorusuyla şerhe başlamaktadır. Bu soruya çeşitli manzumelerden iktibaslarla cevap bulduktan sonra beyitte var olan mazmun ve mefhumları (tîğ), terkipleri (gam günü, dil-i bîmâr, karanu gice) benzer metotla izah ederek şerh etmektedir.

İki farklı perspektifle şerh edilen *dokuzuncu* beyitte ilk şarih Nazire Erbay kasidenin tamamında suyun bir dolaşım hâlinde oluşundan hareketle “ز” kelimesini “gez” olarak okuyup beyti bu açıdan şerh etmektedir. Oğuzhan Şahin ise, farklı tasarruflara müsait iki kelimenin okunuşlarına göre (peykânın / peykânun; kez / gez / dem) işaret edebilecekleri manâları ifade ederek kelimelerin kasidenin ruhuna uygun okunuşlarına değinerek beyti şerh etmektedir.

Onuncu beyti Hüseyin Akkaya “Maddî varlıklar gibi mânevî mâhiyetteki kelimeler ve cümleler de dâhil hiçbir şey dış görünüşünden, ilk bakışta anlaşılan mânâsından ibâret değildir” (s. 167) diyerek kelimelerin bir hakiki anlamlarıyla zâhiren bir de mecazi anlamlarıyla tasavvufî cihetten beyti şerh etmektedir. Şerh sırasında araya gençlere öğüt mahiyetinde sözler bırakarak sözlerini kuvvetlendirmektedir. Beytin bir diğer şarihi Halil İbrahim Haksever ise, beyitteki “rind-zâhid” mefhumunu kaside bağlamında iyice irdeleyerek şairin Allah Rasûlü'ne olan özlemini ve aşkını göstermektedir.

On birinci beyti şerh eden Vildan S. Coşkun, müellifin yaşadığı coğrafyayı da göz önünde bulundurarak beytin odağının Hz. Peygamber olmasının yanında Kerbelâ'da şehit edilen Hz. Hüseyin olabileme ihtimalini de açarak *Su Kasidesi*'nin bir na't olduğu kadar Hz. Hüseyin için yazılan bir mersiye olabileceğine işaret ederek şerhte farklı bir pencere aralamaktadır. Sait Yilter ise beyitteki mazmun ve mefhumları (serv-i hoş-reftâr, ravza-i kûy) açmak ve suyun İslâm öncesi Türklerde ifade ettiği manâya değinmek suretiyle şerh etme yolunda gitmektedir.

Şairin, *on ikinci* beytinde ifade ettiği rekabeti Türkan Alvan “âşık-mâşûk-rakîb” ilişkisi bağlamında su ile nennendirerek “Hakikat-i Muhammediyye” anlayışına getirip izaha başlamaktadır. Âyetlerden, rivayetlerden ve *Mesnevî*'den iktibaslarla “insan-ı kâmil” kavramını işleyerek konuyu “su gibi aziz olmak” meseli etrafında izah etmektedir. Mustafa Uğurlu Arslan ise, evvelâ beyti oluşturan kelimelerin aritmetik düzenini tablo ile göstererek şerhe başlamaktadır. Ardından, siyakı ve sibakındaki beyitlerden destekle, beytin ihtiva ettiği deyimlere de işaretle şerhini yapmaktadır.

On üçüncü beyti şerh eden Ertuğrul Karakuş, metin şerhinde talip olunan manâya ulaşmada isabetli sualler yöneltmek gerektiğini ifade etmektedir. (s. 217) Bu doğrultuda ele alınan beyte metin şerhinde mühim olan kaideler bağlamında altı farklı soru yönelterek ilgili beytin manâsına okuyucuyu adım adım ulaştırmaktadır. İlk beş soru bir bakıma beytin zâhirine, altıncı soru ise zâhiri idrak edilen beytin derûnuna inmeye yöneliktir.

“Hû Hû Hû” başlığıyla *on dördüncü* beyti şerh eden Şeyma Nur Zararsız, bir resim gibi hayal ederek beyti oluşturan mazmun ve

mefhumları (servi, kumru), deyimleri ilk mısırâdan başlayarak teker teker işlemektedir. Şarih maksadına tedricen giderek oldukça latif bir üslupla beyitteki manâya okuru ulaştırmaktadır.

On beşinci beytin şarihi İsmail Güleç, beyte dair dil içi çevirileri aktararak şerhe başlamaktadır. Dil içi çevirilerdeki farklılıklara binaen ilk mısırân öznesini aramaktadır. Ardından beyitteki okunuşu ve anlamı ihtilafı olan kelimelere sırasıyla değinip sorular sorarak okuru beytin delâlet ettiği manâya hazırlamaktadır.

Abdülkadir Dağlar, kasidenin girizgâhını oluşturan *on altıncı* beytin şerhine bir “dibâce” ile başlamaktadır. Ardından, beyte hâkim olan kelimeleri ve mefhumları zihinlere ilmek ilmek işleyerek, okuru cümleye ulaştırdıktan sonra şerhe geçmektedir. Dağlar’ın âyetler, hadisler, diğer manzumelerden kesitler ve meseller ile oluşturduğu şerhinin teması ise “Hakikat-i Muhammediye”dir.

On yedinci beyti şerh eden üç şarihten ilki Âdem Ceyhan, kasideyi baştan sona özetleyen uzunca bir girişten sonra beytin şerhine geçmektedir. Kasideyi oluşturan kelime ve terkiplerin karşılığını, bir paragraf akışında vererek şerh eden şarih, şairin diğer na’atlerinden de kesitler sunarak şerhinin kuvvetini arttırmaktadır. İkinci şarih Bekir Çınar da benzer doğrultuda, mazmun ve mefhumları detaylandırarak şerh etme yolunda gitmektedir. Üçüncü şarih Bekir Belenkuyu ise, “inci” mefhumu üzerine bina ettiği şerhinde Nûr-ı Muhammedî’den ukbâya kadar “hayâl ve gönümüzü aydınlatan” beş ayrı tablo ile anlatır “Kâinat Sadefinin İncisi”ni. Şairin vezin ve kelimelerle gösterdiği hünerleri de anarak şerhini sonlandırmaktadır.

On sekizinci beyti şerh eden Emrullah Yakut, evvelâ beytin zâhirî manâsına değinmektedir. Şarih, kasidenin “mihver imge” konumundaki suyun; âyetler, hadisler ve tasavvufî kaynaklardan hareketle Hz. Peygamber ile bâtinî manâda ilgisini açıklayarak bir bakıma şerhin “netice”sinde sakladığı yorumuna okuru hazırlamaktadır. Mustafa Aksoy ise beyti; nesre çevirdikten sonra içindeki söz sanatlarını başlıklar ve şemalar hâlinde vermek suretiyle şerh etmektedir.

On dokuzuncu beytin şarihlerinden birincisi Bahir Selçuk, beyitte telmih edilen hâdiselere binaen mucize kavramına ve Hz. Peygamber’e zafe edilen birtakım hissî mucizelerin hakikatlerine değinerek beyti şerh etmektedir. Seyit Yavuz ise kasidenin genel manâda özetini ve beyitteki lügat bilgisini verdikten sonra söz ve anlam sanatlarına binaen ilgili beytin “anlam çerçevesini ortaya koymaya çalışmaktadır.”

Yirminci beytin manâsı Erdoğan Uludağ, Mustafa Sefa Çakır ve Gül Nihal Kul ile aralanmaktadır. Üç şarih de beyitte telmihi yapılan mucize bağlamındaki rivayetlere yer verdikten sonra -ikinci şarih hariç- beyitteki edebî sanatlara yer vermektedirler.

İbrahim Halil Tuğluk *yirmi birinci* beyti “ses ve kelime kompozisyonu açısından beytin mimarisini oluşturan kullanımlara” (s. 348) dikkat çekerken aynı anda beyitte telmih edilen olaylara yer vererek olayların tarihî arka planını gözler önüne sermektedir.

Yirmi ikinci beytin şarihlerinden Abdulluttalip İpek beyti oluşturan mefhumları telmih ettikleri olaylarla da destekleyerek felsefî ve teolojik zeminde ele almaktadır. Mehmet Altunmeral ise, beyitteki söz sanatlarıyla beyti şekil olarak ele aldıktan sonra, önceki şerh çalışmalarından istifadeyle anlam dünyasına inmektedir.

Bayram Ali Kaya bir “şefaât dilekçesi” olarak gördüğü kasidenin “en güzel beyitlerinden biri” olan *yirmi üçüncü* beyti klasik usulde giderek şerh etmektedir. Şarih aynı zamanda, “Aşk Yolunun Âvâre YolcuSU” ile şairin kendisini kıyasladığını düşündürmektedir.

Sadık Yazar ve Adnan Uzun’un şerhlerine konu olan *yirmi dördüncü* beyitte nüshalara göre farklı şekilde okunan kelime genel itibarıyla “sala nur” ve “salınur” olarak iki şekilde okumaktadır. Bu bağlamda, ilk şerh “nur salmak” ikinci şerh de “salınmak” üzere kurgulanmaktadır.

Yirmi beşinci beyti Ziya Avşar “zikr” odaklı giderek zikrin ehl-i hatâ ve ehl-i savabdaki tesirleri bağlamında manâlandırma yolunda gitmektedir. Erdem Can Öztürk ise, “ehl-i hatâ” odaklı giderek beyti şefaât ve ehl-i hatânın tashihi şeklinde iki veçheden manâlandırmaktadır.

“Şiirde hitap başlı başına incelemeye konu olacak bir husustur.” (s. 433) Hakan Yekbaş ve Cemal Abdullah Aydın da şairin Hz. Peygamber’e açıkça hitap ettiği *yirmi altıncı* beyitteki söz konusu hitap lafızlarından hareketle beytin manâ deryasına inmektedirler.

Erhan Çapraz, *yirmi yedinci* beyti manâlandırmadan evvel, şairin iç dünyasını anlayabilme adına Fuzûlî’nin yaşadığı coğrafyaya değinmektedir. Enbiyâ sûresinden hisselerle “kerâmet denizi”ne açılıp nazarları mirâca yükselterek beyti şerh etme yolunda gitmektedir.

Mehmet Korkut Çeçen ve Kezban Paksoy’un şerh ettikleri *yirmi sekizinci* beyitte kelimeleri manâlandırmalarına göre iki pencere aralanmaktadır. İmar fiilinde gereken malzemeler bâbında birisi zâhirî veçheye birisi de irfânî veçheye nazar etmektedir.

Birbirine “tamamen zıt iki mısırâdan bir bütün” olan *yirmi dokuzuncu* beyti, Osman Ünlü bir anlamda korku veçhesinden; Ahmet Uğur da ümit veçhesinden şerh etmektedir.

Kasidenin “taç ve fahriye beyti olarak nitelenebilecek olan” *otuzuncu* beytin şarihlerinden Mehmet Sait Çalka, beyitte kullanılan fahr unsurunun Hassân b. Sâbit’i hatırlattığını söylemekte ve şairin bu doğrultuda kullandığı “inci” mefhumunu açarak beyti şerh

etmektedir. Abdülhakim Kılınç ise, klasik usulü biraz daha detaylandırarak beytin zâhirini inceledikten sonra şairin diğer manzumelerinden de iktibaslarla beytin manâ dehlizlerine inmektedir.

Ömer İnce *otuz birinci* beyitte bir muğlaklık olabileceğini söyledikten sonra bunun nedenlerinden birini beytin kasidedeki yeri ve mahşer tablosunun detayları olarak izah etmektedir. Ardından beyti oluşturan terkipleri tasavvufun izini sürerek manâlandırarak beyti şerh etmektedir.

Murat Ali Karavelioğlu ve Büşra Çelik Vural *otuz ikinci* beyti -merhun beyitler olduklarından- bir önceki beyitle birleştirerek şerh etmektedirler. İki şarih de nüshalar ve yapılan çalışmalardan hareketle beyitteki bir kelimeyi iki farklı şekilde okuyup beyti şerh ettikleri dikkatleri çekmektedir.

Şairin batnındaki manâyı ortaya çıkarmadan önce şerhe konu olan metni şairin söylediğine en yakın şekilde okumak gerekmektedir. Bu gayeyle *Su Kasidesi*'ne, nüshalar veya çeşitli çalışmalara göre okunuşu ihtilafı olan kelimelerin okunma şekline ilaveten şarihlerin ilmi birikimlerine göre farklı anlam pencereleri aralanmaktadır. Netice itibarıyla üç editörün elli altı farklı kalemi bir araya getirerek hazırladıkları bu çalışma, manzumeye getirilebilecek pek çok yorumu bir yerde toplaması yönüyle önceki şerhlerden farklı bir yöntemde kurgulanan orijinal bir çalışma olarak sahada yerini almaktadır.

Kaynakça | References

- Akar, Metin. *Su Kasidesi Şerhi*. Diyanet Vakfı Yayınları, 2020.
- Çalışkan, Adem. *Fuzulî'nin Su Kasidesi ve Şerhi*. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı, 1999.
- Çapraz, Erhan vd. (ed.). *Sakarya Türküsü (Şerh - Tahlil) / Törelî Türk Edebiyatı Çalışmaları 3*. İstanbul: DBY Yayınları, 2024.
- Dağlar, Abdülkadir vd. (ed.). *Su Kasidesi (Şerh - Tahlil) / Törelî Türk Edebiyatı Çalışmaları 1*. İstanbul: DBY Yayınları, 2023.
- Karakuş, Ertuğrul vd. (ed.). *Çanakkale Şehidlerine (Şerh - Tahlil) / Törelî Türk Edebiyatı Çalışmaları 2*. İstanbul: DBY Yayınları, 2023.
- Pala, İskender. *Su Kasidesi*. Kapı Yayınları, 2018.
- Şener, H. İbrahim. *Kaside-i Bürde, Kaside-i Bür'e ve Su Kasidesi (Metin - Mukayese - Tahlil)*. İzmir: İrfan Kültür Eğitim Derneği Yayınları, 1995.